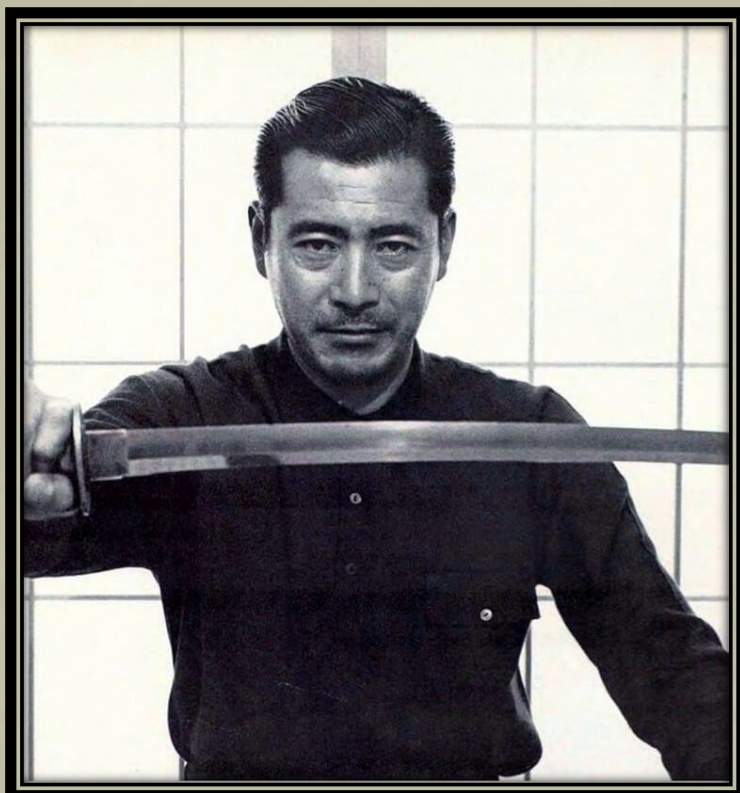

Toshiro Mifune

Toshiro Mifune színész, film- és televíziós producer. Született Qingdao, Mandzsúria, 1920. április 1.

Akira Kurosawa, a nagyszerű rendező volt az, aki felfedezte *Toshiro Mifune*-t, a legnagyobb japán filmszínészt, és egy tucatnyi remekműben szerepeltette. *Mifune* összesen mintegy 130 filmet készített, de elsősorban *Kurosawa* filmjei alapján emlékszünk rá. Nemzetközi sikerei miatt Japánban *Sakai no Mifune* vagy "világhíres *Mifune*" néven vált ismertté.

1920-ban született Mandzsúriában, ahol szülei állomásoztak, és ahol apjának fotóstúdiója volt. A Dairen középiskolában tanult, ahol olyan nemzeti sportokban jeleskedett, mint a karate, az íjászat és a kardvívás - ezek a képességek jól szolgálták őt filmes karrierje során. Egy időre átvette apja fotóüzletét, és a fotótechnikában szerzett tapasztalatai miatt egy fotós egységhez osztották be, amikor kitört a háború, és belépett a légierőhöz. Utálta ezt a munkát.

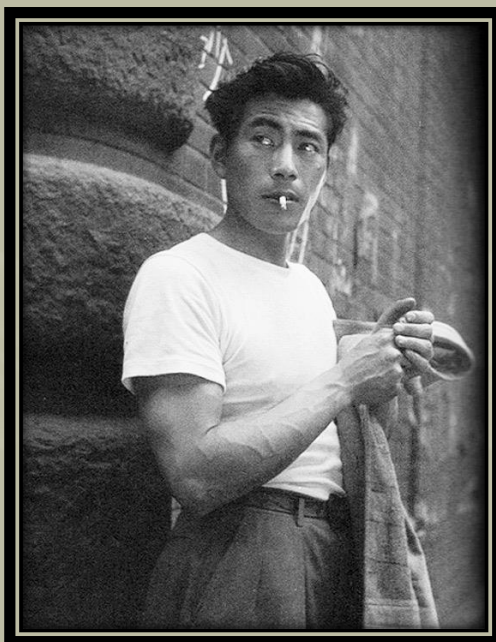

A háború végén Tokióba ment, és egy barátjánál lakott, aki operatorként dolgozott a *Toho* filmvállalatnál, és aki arra biztatta, hogy jelentkezzen oda. Elküldte önéletrajzát, de a szerencse úgy hozta, hogy a dokumentumot tévedésből a casting részleghez küldték, amely éppen akkoriban kereste az "új arcokat" a mozivászonra. Négyezer ember jelentkezett, akik közül 16 embert választottak ki, köztük *Mifune*-t is. Őket egy régi rendező, *Eizo Tanaka* három hónapon át képezte ki a kamerák előtti színészi játéokra.

Mifune első, jelentéktelen filmvászonon való megjelenése 1946-ban volt, a *Shin baka jidai* ("New Age Follies") című filmben. *Kurosawa* azonban felfigyelt rá, és megírta *Mifune* második filmjének forgatókönyvét, az 1947-es *Gintei no hate* ("Az ezüstcsúcs felett") című filmet, amelyet *Sankichi Taniguchi* rendezett, és amelyben szintén *Kurosawa* felfedezettje, *Takashi Shimura* játszotta a főszerepet, aki később a *Rashomon*-ban a favágót alakította.

Kurosawa *Mifune*-t választotta az 1948-as *Yoidore tenshi* ("A részeg angyal") főszerepére, és ezzel egy új lázadó filmcsillagot teremtett.

Kurosawa *Mifune*-t választotta az 1948-as *Yoidore tenshi* ("A részeg angyal") főszerepére, és ezzel egy új lázadó filmcsillagot teremtett.

Yoidore tenshi ("A részeg angyal")

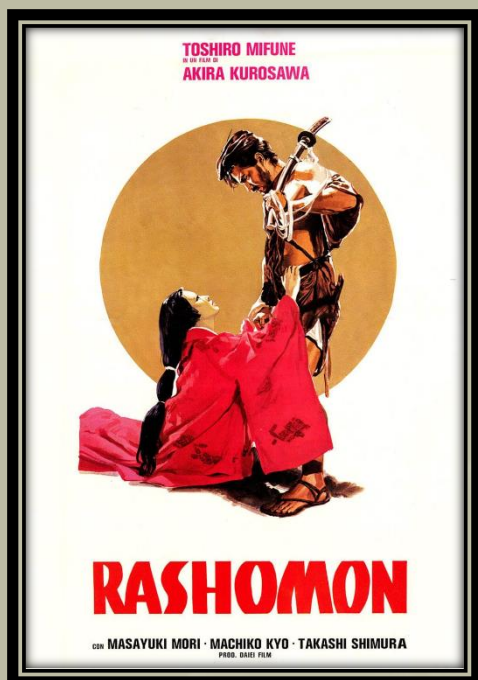
Gama no abura ("Varangyolaj", 1982) című önéletrajzában *Kurosawa* leírja, milyen hatást gyakorolt rá a "huligán" *Mifune*:

Mifune olyan tehetséggel rendelkezett, amilyennel még soha nem találkoztam a japán filmvilágban. Mindenekelőtt az a gyorsaság, amellyel kifejezte magát, volt az, ami megdöbbentő volt. Egy átlagos japán színésznek 10 lábnyi filmre van szüksége egy benyomás átadásához. *Mifune*-nak mindössze három lábnyira volt szüksége. Mozdulatai olyan gyorsak voltak, hogy egyetlen mozdulattal elmondta azt, aminek kifejezésére a közönséges színészeknek három külön mozdulatra volt szükségük.... És mégis, minden gyorsasága mellett meglepően finom érzékenységgel rendelkezett.

1949-ben *Kurosawa* ismét egy vitatott témában, a *Shizuka naru ketto* ("Csendes párbaj") című filmben szerepeltette, amely egy olyan orvostól szól, aki egy fertőzött beteg műtétje során szifiliszot kapott, és ezért nem hajlandó megházasodni. Ez egy igazán lebilincselő film volt. Ugyanebben az évben *Kurosawa* elkészítette a *Nora Inu* ("Kóbor kutya") című krimit, amely elnyerte a *Geijutsusai* Nagydíjat, majd 1950-ben a *Skyandaru* ("Botrány") című filmet, amely a botránymagazinok és a később japarazzi néven ismertté vált filmek káros hatásairól szól.

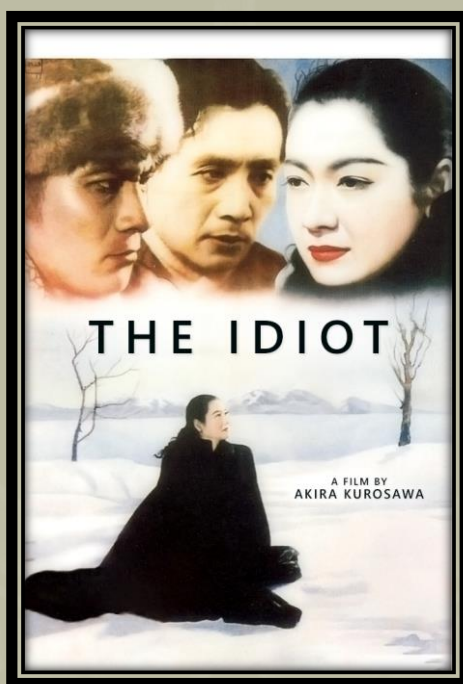

Ezerkilencszázötvenben készült *Kurosawa* talán legnagyobb remekműve, a *Rashomon*, és *Mifune* egyik legnagyobb alakítása. Több szempontból is forradalmi film volt, a forgatókönyv négy különböző nézőpontból mutatja be a történetet. *Kazuo Miyagawa* kameramunkája lélegzetelállító gyorsasággal követi *Mifune* atlétikai teljesítményét, gyakran közvetlenül a napba fényképezve, káprázatos villanásokkal a bambuszok között.

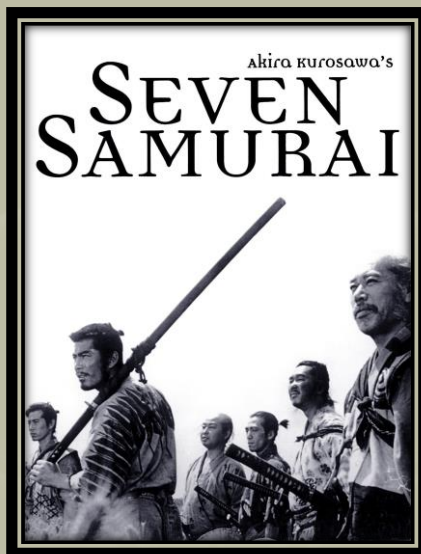
Kurosawa arra bátorította *Mifune*-t, hogy "párducként" játsszon: dokumentumfilmeket mutatott sztárjának párducokról és leopárdokról akció közben, és a néző csak ámulni tud azon a kecsességen, szépségen és állati intenzitáson, amit *Mifune* művel, akár harcol, akár teljes érzéki önfeledtségben dől el, miközben kardjának markolata felcsúszik a combján. A film 1951-ben a velencei filmfesztiválon elnyerte az Arany Oroszlánt, és ugyanebben az évben a legjobb külföldi filmnek járó Oscar-díjat is.

A következő *Kurosawa/Mifune* alkotás a *Hakuchi* (1951) volt, amely Dosztojevskij *A bolond* című műve alapján készült, és azért figyelemre méltó, mert nem Szentpéterváron, hanem Japán legészakibb szigetének, Hokkaidónak a havasaiban játszódik. *Mifune* kifejező beleéléssel játssza *Rogojin*-t, az összetett karaktert, míg *Setsuko Hara* játsza *Nasztaszja Philippovna*-t – aki egy újabb nagy "új arc" a filmgyártásban.

Ez volt az egyik olyan film, amely összetörte *Kurosawa* szívét, amikor a *Shochiku* produkciós cég érzéketlenül kereskedelmi hosszúságúra vágta. Csak a *Rashomon* európai sikerének híre ösztönözte a következő, *Mifune*-val közös projektre, a nagy samurájwesternnek legelsőjére, a *Hét samurájra*, amely csak 1954-ben látott napvilágot. Közben *Mifune* 1952-ben *Kenji Mizoguchi* remekművében, a *Saikaku ichidai onna* ("A kurtizán *Ohara* élete") című filmben diadalmaskodott, a szerelem áldozatául esett, tragikusan alantas samurájt, *Katsunosuke*-t alakítva.

A film elnyerte *Mizoguchi* számára a Velencei Nemzetközi Díjat, a Hét samuráj pedig a San Marcó-i Ezüst Oroszlánt. John Sturges 1969-ben újraforgatta A csodálatos hetes címmel.

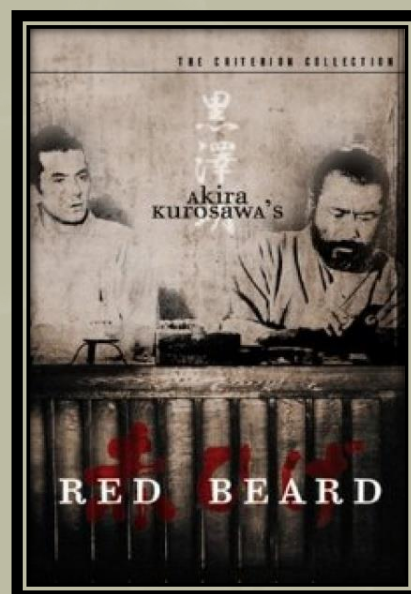
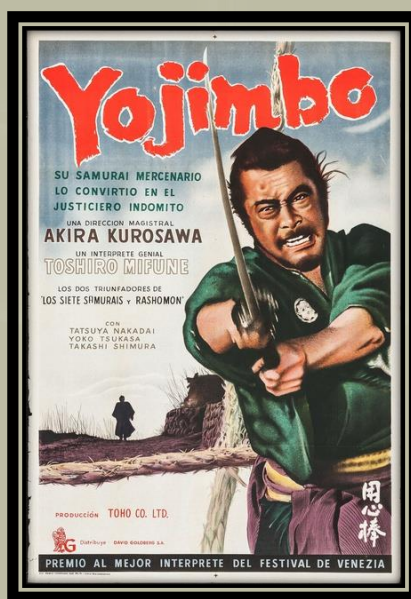
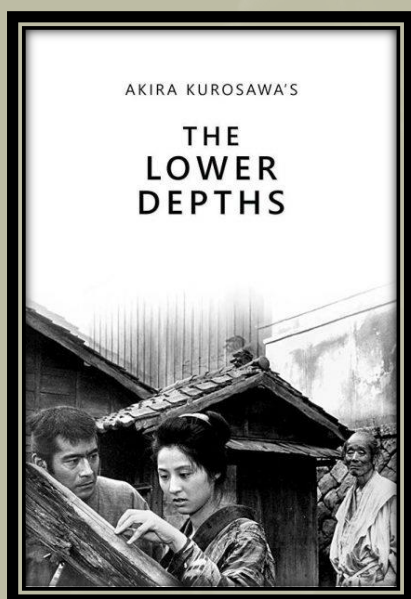

Ez volt a japán film aranykora, *Mifune* egy sor *Kurosawa*-féle samurájklasszikusban és olyan irodalmi, elgondolkodtató témákban tűnt fel, mint az 1955-ös *Ikimono no kiroku* ("Egy élőlény feljegyzése"), amely mélyen megindító meditáció az atomháború fenyegetéséről, és amelyben *Mifune* meggyőzően játszott egy idős férfit, akit a nukleáris megsemmisüléstől való félelem gyötör, és aki képtelen meggyőzni családját arról, hogy milyen veszélyben élnek.

Mifune egy középkori japán nagyurat alakít a *Macbeth* 1957-es *Kumonosujo* című változatában, amelynek angol címe, *Throne of Blood*, a japán "Pókok vára" közvetlen fordításának gyenge helyettesítője.

Ugyanebben az évben *Mifune* volt a tolvaj Gorkij Donzoko ("Alsó mélységek") című, szintén a feudális Japánban játszódó, egyetlen díszletet zseniális találékonysággal használó filmjében. Ezerkilencszázhatvanegyben *Mifune* rajongói a *Yojimbo* című filmet láthatták, amelyért a Velencei Filmfesztiválon elnyerte a legjobb színésznek járó díjat. A filmből Serge Leone 1964-ben spagettiwesternt készített A Fistful of Dollars (Egy maréknyi dollár) címmel. 1962-ben *Mifune* saját produkciós céget alapított, miután nézeteltérései támadtak Kurosavával, akivel 1965-ben készítette el utolsó filmjét, az *Akahige* (Vörös szakáll) címűt, amelyért megkapta a Grand Prix-t. A filmet nagydíjjal jutalmazták. De túl hosszú és statikus volt, és nem aratott sikert.

Mifune egyetlen, saját produkciós cégének készített filmje sem volt sikeres, ezért *Setagaya Seijyo*-ban, egy szemétdombon nyitott díszletet épített, és televíziós filmekre koncentrált, amelyek közül sokban játszott is.

A hatvanas években Kurosavával készült szamurájfilmeket mostanában leginkább vele hozzák összefüggésbe, de a külföldi rendezők is nagy igényt tartottak rá, méltóságteljes, de sztereotip japánokat játszott, John Boorman Pokol a Csendes-óceánon (1968) és Steven Spielberg 1941 (1980) című filmjében, más, kevésbé méltó filmek mellett, mint Terence Young 1971-es Red Sun (Alain Delonnal és Charles Bronsonnal).

Red Sun

Végül lebontatta a *Setagaya*-ban lévő nyitott díszletet, és egy fényűző lakótömböt építtetett a helyére. Gyengélkedett, és első felesége, akinek válása különösen fájdalmas volt, visszatért, hogy gondoskodjon róla, amíg néhány évvel később rákban meg nem halt. Alkalmanként még mindig dolgozott, bár Alzheimer-kór alakult ki nála.

Toshiro Mifune még mindig a "világ *Mifune*-ja", mert ő az egyetlen japán, akit mindenki könnyen felismer és emlékszik rá.

A fordítás az alábbi cikk felhasználásával készült:

<https://www.independent.co.uk/news/obituaries/obituary-toshiro-mifune-1136383.html>